

OBSAH

OBSAH	3
ÚVOD	7
TEORETICKÁ ČÁST	9
1 VYMEZENÍ ZKOUMANÉ PROBLEMATIKY	9
1.1 VÝVOJ OBSAHU POJMŮ – GRAMOTNOST – ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST – FUNKČNÍ GRAMOTNOST – ŠKOLSKÁ GRAMOTNOST	11
2 STAV ZKOUMANÉ PROBLEMATIKY	15
2.1 MEZINÁRODNÍ PROGRAM PRO HODNOCENÍ ŽÁKŮ PISA	17
2.1.1 Výzkum čtenářské gramotnosti šetření PISA	18
2.1.2 Výzkum čtenářské gramotnosti šetření PIRLS	23
3 VÝSLEDKY TESTOVÁNÍ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI V ČESKÉ REPUBLICE V MEZINÁRODNÍM SROVNÁNÍ A VÝCHODISKA PRO NAŠE ŠKOLSTVÍ	26
3.1 VÝSLEDKY ČESKÝCH ŽÁKŮ – VÝZKUM PISA	26
3.2 VÝSLEDKY ČESKÝCH ŽÁKŮ – VÝZKUM PIRLS	30
3.2.1 <i>Způsoby výuky čtení, jejich vliv na míru čtenářských kompetencí a východiska pro české školství</i>	35
3.2.1.1 Využití zdrojů při výuce	35
3.2.1.2 Typy textu využívaných při výuce čtení	39
3.2.1.3 Činnosti následující po přečtení textu ve výuce	40
3.2.1.4 Aktivity využívané při výuce čtení	42
3.2.1.5 Rozvíjení čtenářských dovedností	44
3.2.1.6 Způsoby práce s výukovými materiály ve výuce	46
3.3 POROVNÁNÍ VÝSLEDKŮ ČTENÁŘSKÝCH DOVEDNOSTÍ VYBRANÝCH ZEMÍ VE VÝZKUMU PISA A PIRLS	47
4 RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ A INTEGRACE PROBLEMATIKY POROZUMĚNÍ TEXTU V NĚM	51
4.1 PRINCIP KOMPLEXNOSTI VE VÝUCE ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY	59
4.2 ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY	62
4.2.1 Školní vzdělávací program – běžná základní škola	63
4.2.2 Školní vzdělávací program – základní školy waldorfského typu	66

4.2.2.1	Specifika waldorfské pedagogiky	69
4.2.2.2	Dílčí východiska pro běžné státní základní školy	73
5	SPECIFICKÉ PORUCHY UČENÍ JAKO FAKTOR OVLIVŇUJÍCÍ	
	KVALITU POROZUMĚNÍ TEXTU	75
5.1	ETIOLOGIE SPECIFICKÝCH PORUCH UČENÍ	76
5.2	SPECIFICKÉ PORUCHY UČENÍ PROJEVUJÍCÍ SE V RÁMCI PŘEDMĚTU ČESKÝ JAZYK A LITERATURA	80
5.2.1	<i>Dyslexie</i>	80
5.2.1.1	Reedukace dyslexie	81
5.2.2	<i>Dysgrafie</i>	84
5.2.3	<i>Dysortografie</i>	85
5.3	HODNOCENÍ A KLASIFIKACE ŽÁKŮ SE SPECIFICKÝMI PORUCHAMI UČENÍ V PŘEDMĚTU ČESKÝ JAZYK A LITERATURA	86
5.3.1	<i>Školská praxe</i>	89
5.3.2	<i>Zásady a možnosti hodnocení a klasifikace žáků s SPU v hodinách českého jazyka a literatury</i>	90
5.3.3	<i>Individuální vzdělávací program/plán (IVP)</i>	92
6	SOUČASNÉ UČEBNICE ČESKÉHO JAZYKA A JEJICH ROLE PŘI	
	VÝUCE POROZUMĚNÍ TEXTU VE SPOJENÍ S AKTIVITAMI VEDOUcíMI	
	KE ZKVALITŇOVÁNÍ ČTENÁŘSKÝCH KOMPETENCÍ ŽÁKŮ	94
6.1	OBEČNÁ CHARAKTERISTIKA UČEBNIC	94
6.1.1	<i>Učení z textu a práce s informacemi</i>	97
6.2	UČEBNICE ČESKÉHO JAZYKA A INTEGRACE UČIVA POROZUMĚNÍ TEXTU V NICH	99
6.2.1	<i>Specifika nově pojatých učebnic mateřštiny</i>	101
6.2.1.1	Přínos začlenění literárního textu v jazykových učebnicích českého jazyka	105
	PRAKTICKÁ ČÁST	107
7	METODOLOGIE EMPIRICKÉ ČÁSTI	108
8	VYHODNOCENÍ VÝZKUMU – 7. ROČNÍK BĚŽNÉ ZÁKLADNÍ ŠKOLY	
	A WALDORFSKÉ ZÁKLADNÍ ŠKOLY (JEDNOFAKTOROVÁ ANALÝZA	
	ROZPTYLU)	110
8.1	VYHODNOCENÍ ZÍSKANÝCH DAT	111

8.2	ZÁVĚR VÝZKUMU	113
9	VYHODNOCENÍ VÝZKUMU – 8. ROČNÍK BĚŽNÉ ZÁKLADNÍ ŠKOLY A WALDORFSKÉ ZÁKLADNÍ ŠKOLY (JEDNOFAKTOROVÁ ANALÝZA ROZPTYLU)	114
9.1	VYHODNOCENÍ ZÍSKANÝCH DAT	115
9.2	ZÁVĚR VÝZKUMU	117
10	VYHODNOCENÍ VÝZKUMU – 7. ROČNÍK WALDORFSKÉ ZÁKLADNÍ ŠKOLY A ODPOVÍDAJÍCÍ ROČNÍK SPECIALIZOVANÉ TŘÍDY BĚŽNÉ ZÁKLADNÍ ŠKOLY (STUDENTŮV T-TEST)	118
10.1	VYHODNOCENÍ ZÍSKANÝCH DAT	119
10.2	ZÁVĚR VÝZKUMU	122
11	VYHODNOCENÍ VÝZKUMU – BĚŽNÁ TŘÍDA A SPECIALIZOVANÁ TŘÍDA BĚŽNÉ ZÁKLADNÍ ŠKOLY (STUDENTŮV T-TEST – 7. ROČNÍK)	124
11.1	VYHODNOCENÍ ZÍSKANÝCH DAT	125
11.2	ZÁVĚR VÝZKUMU	128
12	VYHODNOCENÍ VÝZKUMU – TŘÍDA ZÁKLADNÍ ŠKOLY WALDORFSKÉHO TYPU (2006 A 2007) – PÁROVÝ T-TEST	129
12.1	VYHODNOCENÍ ZÍSKANÝCH DAT	130
12.2	ZÁVĚR VÝZKUMU	132
13	VYHODNOCENÍ VÝZKUMU — ŽÁCI BĚŽNÉ ZÁKLADNÍ ŠKOLY (PÁROVÝ T-TEST)	134
13.1	VYHODNOCENÍ ZÍSKANÝCH DAT	135
13.2	ZÁVĚR VÝZKUMU	137
13.2.1	<i>Navazující průzkum – posouzení obtížnosti (8. A)</i>	<i>138</i>
13.2.2	<i>Navazující průzkum – četba ve volném čase (8. A a 8. B)</i>	<i>139</i>
14	VYHODNOCENÍ VÝZKUMU – SPECIALIZOVANÁ TŘÍDA BĚŽNÉ ZÁKLADNÍ ŠKOLY (2006 A 2007) – PÁROVÝ T-TEST	143
14.1	VYHODNOCENÍ ZÍSKANÝCH DAT	144
14.2	ZÁVĚR VÝZKUMU	145
14.2.1	<i>Výsledky navazujícího průzkumu</i>	<i>146</i>
14.2.2	<i>Navazující průzkum – četba ve volném čase (8. C)</i>	<i>147</i>
15	VYHODNOCENÍ OBTÍŽNOSTI JEDNOTLIVÝCH POLOŽEK ZADÁVANÉHO DIDAKTICKÉHO TESTU	149

16	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU PRO UČITELE – PRŮZKUM	158
17	VÝZKUM – ANALÝZA VYBRANÝCH UČEBNIC ČESKÉHO JAZYKA PRO 2. STUPEŇ ZÁKLADNÍCH ŠKOL	161
17.1	VYHODNOCENÍ ZÍSKANÝCH DAT	162
17.2	ZÁVĚR VÝZKUMU – ANALÝZA VYBRANÝCH UČEBNIC ČESKÉHO JAZYKA PRO 2. STUPEŇ ZÁKLADNÍCH ŠKOL	166
18	VÝSTUPY PRO PEDAGOGICKOU TEORII A PRAXI.....	171
	ZÁVĚR.....	173
	SUMMARY.....	175
	POUŽITÁ LITERATURA	176
	PŘÍLOHA 1	179
	PŘÍLOHA 2	180
	PŘÍLOHA 3	184
	PŘÍLOHA 4	188
	PŘÍLOHA 5	194
	PŘÍLOHA 6	198